

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 311
van **KATIA SEGERS**
datum: 15 juni 2017

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

(Secundaire) sexting - Sensibilisering

De leefwereld van jongeren speelt zich in toenemende mate digitaal af, zo ook hun seksuele beleving. Het is dan ook geen verrassing dat sexting – het uitwisselen van pikante berichten of opwindende foto's via sms, e-mail of webcam – steeds aan populariteit wint.

Experts zijn het erover eens dat dit niet problematisch hoeft te zijn en integraal deel kan uitmaken van de seksuele ontwikkeling van jongeren, maar waarschuwen wel voor de gevaren van zogenaamde secundaire sexting, waarbij pikante foto's zonder instemming verder verspreid worden (vaak via sociale media), en sextortion, waarbij dergelijke foto's als chantagemiddel gebruikt worden.

Spijtig genoeg zijn ook deze fenomenen in opmars: in het jaarverslag van Child Focus (d.d. 2 mei 2017) wordt voor 2016 gewag gemaakt van 128 dossiers rond secundaire sexting (tegenover 62 in 2015) en 41 klachten over sextortion (tegenover 17 in 2015). Ongetwijfeld is dit nog een onderschatting, aangezien slachtoffers vaak uit schaamtegevoel geen klacht durven in te dienen

Bij gevallen van secundaire sexting hebben jongeren bovendien de neiging om de schuld te leggen bij de oorspronkelijke verzender van de sext – “eigen schuld, dikke bult” – en niet bij de ontvanger van de sext die het bericht ongevraagd verder verspreid. Dat het hier een strafbaar feit betreft, beseffen jongeren ook amper.

1. Welke initiatieven worden getroffen om zowel jongeren als volwassenen verder te sensibiliseren rond sexting? Op welke manier wordt binnen de departementen Jeugd en Media ingezet op de beeldvorming van sexting als integraal deel van de seksuele ontwikkeling van jongeren?
2. Welke initiatieven plant de minister om slachtoffers van secundaire sexting aan te sporen om klacht neer te leggen?
3. Het lijkt me hoognodig dat er bijkomende middelen ingezet worden voor de sensibilisering rond (secundaire) sexting, al dan niet via organisaties als Child Focus, Sensoa, het Kenniscentrum Mediawijsheid, etc.

Is de minister bereid is hiertoe een financieel engagement aan te gaan? Zo ja, hoe zal dit er concreet uitzien? Hoeveel middelen kunnen hiervoor aangewend worden vanuit het budget Jeugd/Media?

ANTWOORD

op vraag nr. 311 van 15 juni 2017

van **KATIA SEGERS**

1. Voor de domeinen Jeugd, Sport, Onderwijs en Welzijn loopt het Vlaams actieplan ter bevordering en bescherming van de fysieke, psychische en seksuele integriteit van de minderjarige in de jeugdhulp en de kinderopvang, het onderwijs, de jeugd- en de sportsector. Binnen dit kader loopt al enkele jaren een samenwerking over relaties en seksualiteit en b.v. preventie van mogelijk misbruik. In elke sector werd werk gemaakt van de doorvertaling, bekendmaking en verspreiding van het Raamwerk "Seksualiteit en Beleid" van Sensoa en Child Focus. Dit gebeurde in nauw overleg met de betrokken administraties en relevante partners op het terrein. Het Raamwerk reikt organisaties handvatten en bouwstenen aan om hun beleid rond seksualiteit en lichamelijke integriteit te analyseren, te verfijnen en/of bij te sturen. (<http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/raamwerk-seksualiteit-en-beleid-kwaliteit-preventie-en-reactie-in-jouw-organisatie-versie-voor-de-jeugdsector>).

In nagenoeg alle sectoren werd ook werk gemaakt van de doorvertaling van het "Vlaggensysteem", een methodiek om seksueel gedrag van kinderen en jongeren correct in te schatten en er gepast op te reageren. Voor de jeugdsector was dat "(N)iets mis mee?! Omgaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag in het jeugdwerk". Dit is een instrument voor (lokale) jeugdwerkers om bewust te leren omgaan met seksueel getinte situaties in een jeugdwerkcontext. In dit kader werd ook vorming georganiseerd voor vrijwilligers en professionals. Eind september 2015 werd het instrument dat oorspronkelijk ontwikkeld werd binnen het vroegere Steunpunt Jeugd, geactualiseerd door Jong & Van Zin met: een andere vlag en reactie voor sommige situaties, nieuwe situaties in de context van nieuwe media, het actieplan 'Hoe ga je om met een vermoeden, melding of onthulling van seksueel grensoverschrijdend gedrag/seksueel misbruik?' en een wegwijzer bij een kwaliteits-, preventie- en reactiebeleid rond seksualiteit met basisinformatie over ondersteunende instanties. (<http://www.jongenvanzin.be/publicatie/niets-mis-mee-omgaan-met-seksueelgrensoverschrijdend-gedrag-het-jeugdwerk>).

Jong & Van Zin, de fusieorganisatie van Jeugd en Seksualiteit, Zin-d'erin(g) en In Petto, wordt als jeugdinformatie en -participatie organisatie erkend en gesubsidieerd binnen het Decreet Vernieuwd Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid. Zij actualiseerden in 2015 ook een informatief spel uit 2013, nl. "Oké?!" over seksueel grensoverschrijdend gedrag voor jongeren tussen 12 en 16 jaar in 2013. In september 2015 werd dit instrument geactualiseerd (<http://www.jongenvanzin.be/ok%C3%A9%3F%21>).

Deze zomer en komende herfst wordt gewerkt aan het Platform / Kennisplein Integriteit, een onderdeel van Kennisplein.be, waarop medewerkers uit de jeugd-, sport-, onderwijs- en welzijnssector terecht kunnen voor alle informatie voor begeleiders in verband met integriteit van de minderjarige. Zowel Child Focus, Sensoa, als Kenniscentrum Mediawijsheid, zitten daarbij mee rond tafel en zullen informatie aanleveren.

Ook het Kenniscentrum Mediawijsheid ging aan de slag met het Vlaggensysteem van Sensoa en vertaalde dit in de online tool 'Hé, het is oké' die in de voorbije Week van de Lentekriebels in maart gelanceerd werd. Het gaat om een interactieve Klyntvideo,

waarin het vlaggensysteem toegepast wordt specifiek op online situaties.
<https://mediawijs.be/h%C3%A9hetisok%C3%A9>.

Het Kenniscentrum Mediawijsheid lanceerde in 2016 Medianest.be voor ouders over mediaopvoeding. In samenwerking met Sensoa verschenen daarop 9 typeverhalen voor ouders over online seksuele situaties met tips over hoe ze daarop kunnen reageren. Er staan ook een artikel met 10 tips om te praten met je tiener over sexting en andere artikels op. (<https://www.medianest.be/thema/relaties-seksualiteit>).

Informatie van Medianest.be werd opgenomen in de vernieuwde vormingsmodules van die de Gezinsbond samen met Child Focus en met steun van het Departement Onderwijs en Vorming voorziet voor ouderavonden op school.

Binnen de grootscheepse scholenactie De Schaal van M die het Kenniscentrum opzet met Ketnet op basis van het Nederlandse Mediamasters, zullen online relaties het thema vormen van één van de 5 wedstrijddagen.

Deze zomer en herfst werken het Kenniscentrum Mediawijsheid, Child Focus, Sensoa en Mediaraven (in het kader van het Europese project B-BICO (Belgian Better Internet Consortium)) aan extra tools, met als startpunt secundaire sexting en vooral het onderscheid tussen slachtoffer en dader. Deze tools moeten 'Hé, het is oké' van het Kenniscentrum en de schoolvoorstelling 'Sex Thing' van Child Focus en O'kontreir (<http://www.okontreir.be/sex-thing/>) aanvullen tot een volledig educatief pakket voor onderwijs. Er wordt gewerkt aan een nieuwe Mediawegwijzer over sexting en de subsite www.sexting.be, een lessenspakket en een chatbot voor jongeren om te (leren) reageren op (ongewenste) vragen om dingen door te sturen gebaseerd op een Ierse app. Op deze manier worden ook de oudere informatiedossiers op mediawijs.be en gedateerde publicaties geactualiseerd.

2. Vanuit de domeinen Jeugd en Media wordt voornamelijk preventief en pedagogisch gewerkt. 'Klacht neerleggen' is niet per se altijd de eerste of meest aangewezen stap bij secundaire sexting. Dat gebeurt ook niet bij elke pest- of ruziesituatie. Hoewel er verregaande kwetsende situaties voorkomen, is niet elke situatie zo. En hoewel er situaties van sextortion en contact met pedofielen voorkomen, gaat het echter vaker om leeftijdsgenoten die acties ondernemen zonder goed over de gevolgen en wettelijke omstandigheden na te denken. Waar mogelijk is onder leeftijdsgenoten een pedagogische en herstellende aanpak te verkiezen.

Belangrijker dan 'klacht neerleggen' is daarom slachtoffers stimuleren om hun verhaal te doen bij vertrouwensfiguren en samen naar adequate hulp te zoeken, waarbij 'klacht neerleggen' één van de opties is. Het Kenniscentrum Mediawijsheid stimuleert daarom ouders om de dialoog over media met hun kinderen open te houden. Child Focus voorziet in een help- en hotline waar kinderen en ouders terecht kunnen met hun vragen over seksueel misbruik, ook online. Bij Jeugd wordt Awel erkend en gesubsidieerd als kanaal waar kinderen met hun verhaal en vragen terecht kunnen. Bij Welzijn zijn er nupraatikerover.be als chatbox over seksuele mishandeling, bemand door de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, en 1712.be zowel voor kinderen als voor jongeren. Ook de JAC's zijn aanspreekbaar voor advies. Al deze kanalen kunnen jongeren helpen beslissen wanneer het goed is om klacht neer te leggen en hen ondersteunen om het nodige zelfvertrouwen daarbij aan te wenden.

3. Er gebeuren nu al aanzienlijke inspanningen met de budgetten van Jeugd en Media.

Vanuit Jeugd wordt er een subsidie verschaft aan Jong & Van Zin en aan Medewerking Integriteit.

Ook het Kenniscentrum Mediawijsheid investeerde in 2016 en 2017 middelen en personeelstijd in relevante acties:

- Hé, het is oké: ca. 1.200 euro personeelstijd, ca. 6.000 euro werking, financiering 50/50 vanuit Media/Europese Unie;
- Uitbreiding Sexting met Child Focus en Sensoa: ca. 1.000 euro personeelstijd, ca. 5.000 euro werking, financiering 50/50 vanuit Media/Europese Unie;
- De Schaal van M (volledig project): ca. 60.000 euro personeelstijd, ca. 120.000 euro werking, financiering vanuit Media;
- Platform / Kennisplein Integriteit: ca. 1.000 euro personeelstijd, financiering vanuit Media;
- Medianest.be: ca. 60.000 euro personeelstijd, ca. 120.000 euro werking, financiering vanuit Media.

Via het stimuleren van samenwerking tussen relevante partners, binnen het kader van het Actieplan Integriteit, probeer ik het effect en de impact van de verschillende acties te verhogen.